

ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ ΤΕΕ

«ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ-ΟΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΩΣ ΜΟΧΛΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

Τρίτη 27 και Τετάρτη 28 Νοεμβρίου 2012, Αθήνα

Εισηγητής: Ι. Γαβριλάκης, Δ/ντης Υ.ΔΟΜ. Ελληνικού-Αργ/λης

Θέμα: **Διαπιστώσεις λειτουργίας Υπηρεσιών Δόμησης (Πολοδομιών) από την εφαρμογή των νέων νομοθετικών ρυθμίσεων**

Σε περίοδο βαθιάς οικονομικής κρίσης που διανύουμε, με μια καταιγίδα νομοθετικών ρυθμίσεων, άλλαξαν οι αρμοδιότητες, η λειτουργία, η ιεράρχηση των πολεοδομικών υπηρεσιών. Θα επιχειρήσω επιγραμματικά να περιγράψω τις διαπιστώσεις μας, από την επιχειρούμενη εφαρμογή των νόμων, Καλλικράτης Ν.3852/10, Νέου τρόπου εκδ. αδειών Ν.4030/11, ΝΟΚ Ν.4067/12 και των 2 νόμων τακτοποίησης αυθαιρέτων Ν.3843/10 και Ν.4014/11.

- **Καλλικράτης Ν.3852/10**

Μέχρι το 1995, οι πολεοδ. Υπηρεσίες, υπάγονταν ιεραρχικά στο ΥΠΕΧΩΔΕ. Το 1995, εν μια νυκτί χωρίς να ερωτηθούν οι υπάλληλοι, μετατάχτηκαν στις αιρετές νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις. Έτσι χάθηκε η δυνατότητα μετακίνησης έμπειρων και καταξιωμένων στελεχών των εφαρμογών στη βάση, προς την κεντρική διοίκηση. Στη συνέχεια με την συνταξιοδότηση των στελεχών της κεντρικής διοίκησης που είχαν υπηρετήσει προηγούμενα στις πολεοδομίες, δημιουργήθηκε ένα κενό μεταξύ του νομοθετικού έργου και την εφαρμογή του στην πράξη. Τις συνέπειες του γεγονότος αυτού, τις υφιστάμεθα σήμερα.

Το 1993, δόθηκε η δυνατότητα στους δήμους, να ασκήσουν τις βασικές πολεοδ/κες αρμοδιότητες. Μέχρι το 1997, ορισμένοι δήμοι, συγκρότησαν πολεοδομικές υπηρεσίες. Από τότε μέχρι το 2010, εξ όσων γνωρίζω, δεν συγκροτήθηκε ούτε μία πολ/κη υπηρεσία δήμου. Το ερώτημα είναι, αν είχε πετύχει ως θεσμός, γιατί δεν συνεχίστηκε;

Στο προσχέδιο του «Καλλικράτη» για διαβούλευση και συγκεκριμένα στο άρθρο 210 περί μητροπολιτικής περιφέρειας Αττικής, υπήρχε η παρ. ΙΙ που ανέφερε: **ΙΙ. Οι αρμοδιότητες του άρθρου 94 παρ. 1 του παρόντος νόμου ασκούνται από τη μητροπολιτική περιφέρεια Αττικής και τη μητροπολιτική ενότητα Θεσσαλονίκης.** Δηλαδή ο νομοθέτης, εκτιμώντας την ιδιαιτερότητα της Αττικής και Θεσ/νίκης, ως προς την πληθυσμιακή πυκνότητα και την γεωγραφική ενότητα, εξαιρούσε την άσκηση των πολεοδομικών αρμοδιοτήτων από τους Δήμους και τις μετέφερε στην Περιφέρεια Αττικής-Θεσ/νίκης, λόγω κατάργησης των Νομαρχιών. Στον Ν.3852/10, «Καλλικράτης», που ψηφίστηκε, η παρ. αυτή, **εξαφανίστηκε**, για τους λόγους, που μόνο αυτοί που την εξαφάνισαν γνωρίζουν. Αυτό σημαίνει:

- 1) Από **25** περίπου πολεοδομικές υπηρεσίες που υπήρχαν στην Αττική (νομαρχιακές και δημοτικές), θα πρέπει να γίνουν **63**, όσοι και οι «Καλλικρατικοί» Δήμοι. Μεταβατικά προβλέπεται ότι οι πρώην νομαρχιακές πολεοδομίες, θα εξυπηρετούν τους όμορους δήμους.
- 2) Με πρόχειρο υπολογισμό, θα απαιτηθεί 4/πλάσιο προσωπικό, σε μια περίοδο που έχει εξαγγελθεί ότι θα αποχωρούν 10 και θα προσλαμβάνεται 1 υπάλληλος.
- 3) Το προσωπικό απαιτείται να είναι εξειδικευμένο σε τεχνική επιστημοσύνη για να ανταποκρίνεται με επάρκεια σε όλο το φάσμα της πολεοδομικής νομοθεσίας. Σε μονάδες 15-20 υπαλλήλων των Δήμων, που όλοι θα ασχολούνται με όλα, δεν θα προάγεται η εμπειρία και η γνώση και θα επικρατήσει πλήρης ασυνεννοησία στην εφαρμογή της πολεοδομικής νομοθεσίας.
- 4) Οι υπάλληλοι των δημοτικών πολεοδομιών, θα ενταχθούν στην τοπική πραγματικότητα (άμεσες παρεμβάσεις συμφερόντων), με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Υπάρχει αντίφαση με τις εξαγγελίες περί πάταξης της διαφθοράς.
- 5) Τα αρχεία των πρώην νομαρχιακών πολεοδομιών, θα πρέπει να ταξινομηθούν και να μεταφερθούν στους Δήμους που θα οργανώσουν πολεοδομική υπηρεσία.

Μετά απ' όλα αυτά, προτείνεται. Με τροπολογία στον Ν.3852/10, «Καλλικράτης», να προστεθεί στο άρθρο 210, ότι προέβλεπε το προσχέδιο. : **II. Οι αρμοδιότητες του άρθρου 94 παρ. 1 του παρόντος νόμου ασκούνται από τη μητροπολιτική περιφέρεια Αττικής και τη μητροπολιτική ενότητα Θεσσαλονίκης.** Έτσι στην περιφέρεια Αττικής, θα συσταθεί από μια πολεοδομική υπηρεσία ανά περιφερειακή ενότητα (8 στο σύνολο), που θα στελεχωθούν από έμπειρα και καταξιωμένα στελέχη και θα εξασφαλισθεί το πέρασμα στον «Καλλικράτη». Με 63 δημοτικές πολεοδομικές υπηρεσίες στην Αττική, είναι ευνόητο που θα οδηγηθούμε

- **Νέος τρόπος έκδοσης. αδειών κ.τ.λ. Ν.4030/11**

Αντέγραψα τους στόχους από την εισηγητική έκθεση του Νόμου και στη συνέχεια θα καταγράψω τις διαπιστώσεις.

1^{ος} στόχος : τον πλήρη διαχωρισμό αρμοδιοτήτων και λειτουργίας, των αρχών αδειοδότησης –που ονομάζονται πλέον «Υπηρεσίες Δόμησης» των Δήμων – από τις αρχές ελέγχου που είναι οι «Ελεγκτές Δόμησης» που λειτουργούν υπό την εποπτεία του ΥΠΕΚΑ.

Οι Υ.Δομ. δεν έγιναν αμιγώς αρχές αδειοδότησης. Παραμένουν σ' αυτές ο έλεγχος επικινδυνότητας, υγρασιών, ο έλεγχος αυθαιρέτων μετά από καταγγελία. Ο διαχωρισμός υπήρχε στις στελεχωμένες νομαρχιακές πολεοδομίες από τον εσωτερικό οργανισμό. Δεν υπήρχε στις υποστελεχωμένες πολεοδομίες της επαρχίας. Αυτό το επιβάλλει τώρα ο <Καλλικράτης>, με τις 330 Υ. Δομ. των Δήμων, όπου οι λίγοι θα τα κάνουν όλα.

2^{ος}: τη διαφάνεια με τη θεσμοθέτηση της ηλεκτρονικής υποβολής των δικαιολογητικών και μελετών, της δημοσίευσης των αδειών δόμησης και του Ηλεκτρονικού Μητρώου Έργου,

Σημαντικός στόχος, αλλά διαφάνεια υπήρχε ανέκαθεν σε σχέση με άλλες δημ. υπηρεσίες. Αυτό οφειλόταν στο ενδιαφέρον του πολίτη, σε ότι έχει σχέση με την ιδιοκτησία του. Για την ηλεκτρονική μετατροπή των υφιστάμενων σχεδίων και εγγράφων, απαιτείται και μεγάλο κόστος.

3^{ος}: την απλοποίηση και επιτάχυνση της διαδικασίας έκδοσης της έγκρισης δόμησης από τις Υπηρεσίες Δόμησης και της άδειας δόμησης με ανάληψη της ευθύνης των Μελετητών Μηχανικών,

Απλοποίηση της διαδικασίας δεν έγινε, γιατί έσπασε στα δύο. Την έγκριση και την έκδοση. Επιτάχυνση δεν υπήρξε, γιατί δεν μειώθηκαν οι εγκρίσεις από άλλες υπηρεσίες ούτε ο χρόνος για την εκπόνηση των μελετών μετά την αρχιτ/κή. Αυτό που έγινε είναι ότι η καθυστέρηση που χρεωνόταν η πολεοδομία μέχρι την υποβολή των εγκρίσεων και των μελετών, την χρεώνεται τώρα ο μελετητής μηχανικός. Αν διαπιστωθεί πρόβλημα κατά την έγκριση δόμησης, ο φάκελος επιστρέφεται και η διαδικασία και μελέτες απ' την αρχή. Ουσιαστικά, αυτό που καταργήθηκε, είναι ο έλεγχος στατικών και μηχαν/κων. Εδώ δημιουργείται το ερώτημα, αν για την πληρότητα, απαιτείται ο έλεγχος συμφωνίας με τα αρχιτεκ/κά, ένας έλεγχος που απαιτεί το 1/3 του χρόνου σε σχέση με τον έλεγχο που γινόταν πριν. Διαπιστώθηκε δυσχέρεια κατανόησης στον έλεγχο του διαγράμματος δόμησης λόγω έλλειψης των κατόψεων.

Η κατάργηση του ελέγχου των στατικών μελετών σε μια σεισμογενή Χώρα όπως η δική μας, θα έχει μη διορθώσιμα αποτελέσματα ως προς την ορθή εφαρμογή του ΕΑΚ2000 και του Κανονισμού Φορτίσεων.

Δεν καθορίζεται το **ποσοστό συνυπευθυνότητας** του ελεγκτή της Υ.Δομ. και του μελετητή μηχανικού. Σ' ένα σημείο ο νόμος γράφει για υποβολή: 1) Υπεύθυνη δήλωση κάθε μελετητή μηχανικού, στην οποία αναφέρεται ότι: Οι μελέτες συντάχθηκαν σύμφωνα με τις γενικές και ειδικές πολεοδομικές διατάξεις και κανονισμούς, είναι πλήρεις και τα στοιχεία τους συμφωνούν με τις προδιαγραφές και τους κανονισμούς που ισχύουν κ.τ.λ

Σ' ένα άλλο σημείο γράφει: 4. Αν διακοπούν οι οικοδομικές εργασίες μετά την έκδοση σχετικού πορίσματος από Ελεγκτή Δόμησης, ελέγχονται από την Υ.ΔΟΜ. όλες οι μελέτες και τα στοιχεία που υποβλήθηκαν για την έκδοση της άδειας δόμησης.

Κατά τον έλεγχο του σύννομου των οικοδ. αδειών στο παρελθόν, διαπιστώνονταν δύο περιπτώσεις. Υπαιτιότητα του υπεύθυνου ελεγκτή της πολεοδομίας ή έκδοση της άδειας με βάση την υποβολή ψευδών στοιχείων από τον μελετητή. Οι συνέπειες ήταν γνωστές. Τώρα από το ένα μέρος θα είναι ο ελεγκτής Υ.Δομ. με την πιθανή κατηγορία της παράβασης καθήκοντος λόγω πλημμελούς ελέγχου και από την άλλη ο

μελετητής μηχανικός που έχει υπογράψει σε υπεύθυνη δήλωση του Ν.1559/86, ότι όλα είναι σωστά. Το βέβαιο είναι ότι σε κάθε περίπτωση, θα προκύπτει διαμάχη.

4^{ος}: την υλοποίηση της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, με τη λειτουργία των ηλεκτρονικών υποβολών, αρχείων και μητρώων,

Αυτό παραπέμπεται στο απώτερο μέλλον λόγω έλλειψης πιστώσεων για ανανέωση του εξοπλισμού και εκπαίδευση του προσωπικού. Ενδεικτικά αναφέρω ότι οι ΗΛ/Υπ της υπηρεσίας μου, είναι ηλικίας 7-10 χρόνων. Το λογισμικό το υποστηρίζουμε εμείς και το υλικό δεν συντηρείται. Οι βλάβες του υλικού, σημαίνουν αχρήστευση. Σε χρήση είναι το e-πολεοδομία Ι με απλή χρήση πρωτοκόλλου. Η προσπάθεια που γινόταν πιλοτικά με το e-πολεοδομία ΙΙ, σχετικά με τους όρους δόμησης κάθε οικοπέδου, ενώ βρισκόταν στο 80% της αποπεράτωσης, διακόπηκε λόγω έλλειψης χρηματοδότησης.

5^{ος}: τον πλήρη έλεγχο της εφαρμογής των αδειών δόμησης κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους με τη θεσμοθέτηση του Ελεγκτή Δόμησης, που υπόκειται στη συνταγματικά απαιτούμενη κρατική εποπτεία,

Αυτός ο στόχος ακούγεται τώρα όψιμος και υποκριτικός για ένα δομημένο περιβάλλον που έχει σχεδόν ολοκληρωθεί.

1)Μέχρι πρόσφατα τον υποτυπώδη έλεγχο δόμησης τον ασκούσαν οι δημ. Υπάλληλοι των πολεοδομιών. Αυτό σήμαινε: α) Οι ίδιοι ελέγχονταν με βάση τον δημοσιοϋπαλληλικό κώδικα, τους ελεγκτές δημ. Διοίκησης, τις δικαστικές αρχές... κτλ β) Βρίσκονταν σε συγκεκριμένο χώρο και ωράριο. Μπορούσε κάθε στιγμή να αναφερθεί στον ανώτερο , κάθε πρόβλημα. γ) Χωρίς νομική κάλυψη, περιφέρονταν στα δικαστήρια, μετά από μηνύσεις για παράβαση καθήκοντος. ε) Για την διενέργεια των αυτοψιών, δεν τους παρεχόταν, κατά κανόνα, το μεταφορικό μέσο. στ) Από το έτος 1993, το επίσημο Κράτος, καθιέρωσε την «προσωρινή σύνδεση» των οικοδομών με τα κοινωφελή δίκτυα, με τις δηλώσεις ιδιοκτήτη-μηχανικού. Έτσι , το ποσοστό των νέων οικοδομών, που δεν έλεγξαν ποτέ οι ελεγκτές της πολεοδομίας, τουλάχιστον στην Αττική, φτάνει το 98%. Από τις αυθαιρεσίες, οι μόνοι που ωφελήθηκαν, ήταν οι κατασκευαστές, οι αντιπαροχείς και όσοι εκ των ιδιωτών μηχανικών πούλησαν την υπογραφή τους ή απέβλεψαν στην προτίμηση για το επόμενο έργο. Η εύκολη λύση ήταν, για τις αυθαιρεσίες και τη διαφθορά, να τις φορτώσουμε αόριστα και στο σύνολό τους , στους υπαλλήλους ελεγκτές, για τους ελέγχους που δεν είχαν δυνατότητα να κάνουν! Γιατί δεν τόλμησαν να κάνουν έστω δειγματοληπτικούς ελέγχους, να έλθουν ανυπεράσπιστοι και αντίθετοι στα μεγάλα συμφέροντα και να κατηγορηθούν πάλι για διαφθορά και μεροληψία. ζ) Από το 2005, έχει επιβληθεί το «πόθεν έσχες» σ' όλους τους υπαλλήλους των πολεοδομιών, περίπου 1500. Αναλογικά με τα φημολογούμενα , θα έπρεπε

εκατοντάδες να είχαν πρόβλημα. Βρέθηκαν 5-10 περιπτώσεις σε πολεοδομίες της επαρχίας, που προβλήθηκαν σε συνέχειες στον τύπο.

2) Μετά απ αυτή την κατάσταση, φτάσαμε στην πρόταση του θεσμού ιδιώτη ελεγκτή δόμησης. Αυτό σημαίνει: α) Παγκόσμια πρωτοτυπία. Ακόμη και τα πιο φιλελεύθερα καπιταλιστικά κράτη σ' όλο τον κόσμο, ασκούν τον έλεγχο δόμησης, με κρατικά όργανα. Μήπως θα πρέπει να διαβάσουμε το άρθρο 24 παρ. 2 του Ελλην. Συντάγματος; β) Από μηδέν ελέγχους , πάμε στους τρεις και από διαφορετικούς ελεγκτές. Σε κάθε πόρισμα, εκτός από τα αντικειμενικά, θα περιέχονται και τα υποκειμενικά κριτήρια του εκάστοτε ελεγκτή, οπότε τα πορίσματα θα είναι διαφορετικά. Η οικοδομή δεν είναι προϊόν που βγαίνει από πρότυπο. γ) Το έργο του ελεγκτή, θα είναι συμπληρωματικό της κύριας εργασίας του. Σπάνια θα κληρώνεται για διενέργεια ελέγχου . Σαν χώρο εργασίας του, θα έχει το γραφείο του και δεν θα υπόκειται σε καμιά είδους ιεραρχία. Θα είναι ευάλωτος στην παθητική δωροδοκία σε περίοδο οικονομικής κρίσης και το μόνο που θα έχει να χάσει, είναι η 4/χρονη άδεια του. Δεν θα έχει άμεση εποπτεία από ανώτερό του και ο δειγματοληπτικός έλεγχος των επιθεωρητών, θα είναι ανεπαρκής. δ) Είναι δεδομένο ότι οι επαγγελματικές υποχρεώσεις και διασυνδέσεις ενός ιδιώτη, είναι πολύ μεγαλύτερες απ' αυτές ενός δημ. Υπαλλήλου. ε) Οι Υ. Δομ. θα πρέπει να χειρίζονται τις μακρόχρονες υποθέσεις και καταγγελίες περί αυθαιρέτων, χωρίς να έχουν αντίληψη των οικοδομών, αλλά μόνο τα πορίσματα των διαφορετικών ελεγκτών. Θα υπάρχει μεγάλο πρόβλημα με την αλληλογραφία προς τα διοικητικά και ποινικά δικαστήρια.

Σήμερα, 9 μήνες μετά την εφαρμογή του Ν. 4030/11, από τους ελεγκτές δόμησης γίνεται έλεγχος μόνο σε νεοαναγειρόμενες οικοδομές. Οι Υ.Δομ. συμμετέχουν στην διαδικασία μέσω ηλ. Ταχυδρομείου. Για να μην δημιουργηθεί διοικητικό κενό, συνεχίζουμε την διενέργεια ελέγχων κατόπιν επώνυμης καταγγελίας μετά από παραινετικό έγγραφο του ΥΠΕΚΑ, που είναι προδήλως παράνομο. Σε περίπτωση που κάποιος πολίτης προσφύγει στα διοικ. Δικαστήρια κατά τον χαρακτηρισμό αυθαιρέτου αυτή την περίοδο, είναι πολύ πιθανόν οι ενέργειες μας να ακυρωθούν.

Περιμένουμε με ανυπομονησία, να αναλάβουν οι ελεγκτές δόμησης τον έλεγχο των οικοδομών κατόπιν καταγγελίας, προκειμένου να αναδειχθεί η δυσκολία του έργου των πολεοδομιών, τα προηγούμενα χρόνια.

6^{ος}: τη θέσπιση γνωμοδοτικών οργάνων για την προστασία και την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής.

Καταργήθηκαν τα συμβούλια που λειτουργούσαν στις δ/νσεις πολεοδομίας των νομαρχιών και μεταφέρθηκαν στις περιφέρειες. Υπάρχει πρόβλημα μεταξύ των αρμοδιοτήτων των πρώην ΕΠΑΕ και των ΣΑ. Τα ΣΥΠΟΘΑ δεν έχουν λειτουργήσει ακόμη. Στην υπηρεσία μου, εκκρεμούν περί τις 70 ενστάσεις κατά εκθέσεων

αυθαιρέτων για εκδίκαση.. Αυτό που διαπιστώνουμε, είναι ότι αυξάνεται η διαδικασία με την σύνταξη εισηγήσεων και την μεταφορά των φακέλων, την παρουσία ελεγκτών υπαλλήλων κατά την εκδίκαση.

- **NOK N.4067/12**

Για τον νέο ΓΟΚ, αυτό που έχουμε διαπιστώσει είναι ότι είναι ένας κανονισμός που επιχειρεί να είναι σύγχρονος ως προς τις εξελίξεις και τις τάσεις των μεθόδων δόμησης, αλλά πάσχει στην σαφήνεια και την ακρίβεια. Συντάχτηκε κατά μέρος από κάποιους εξειδικευμένους σε διαφορετικά γνωστικά πεδία αλλά η σύνθεση του ως τελικό κείμενο, δεν έβγαλε τα επιθυμητά αποτελέσματα. Ήδη έχουν υποβληθεί δεκάδες ερωτημάτων και αναμένουμε την έκδοση εγκυκλίων.

- **N.3843/10 και N.4014/11.** Περί τακτοποίησης αυθαιρέτων

Με τον Ν.3843/10, δινόταν το δικαίωμα σε οποιονδήποτε είχε την εξουσιοδότηση από τον ιδιοκτήτη του αυθαίρετου, να κινεί τη διαδικασία της δήλωσης. Έτσι στις πολεοδομίες για διάστημα αρκετών μηνών, γινόταν το αδιαχώρητο. Με υπεράνθρωπες προσπάθειες, μέσα σε διαμαρτυρίες και ένταση, τα καταφέραμε. Ενδεικτικά στην πολεοδομία που υπηρετώ (πρώην νοτ. Τομέας Αθηνών), υποβλήθηκαν περίπου 34.000 δηλώσεις αλλά ένα σημαντικό ποσοστό συνεχίζει να περαιώνεται μέχρι σήμερα.

Με τον Ν.4014/11, τα πράγματα είναι πιο περίπλοκα. Οι δηλώσεις υποβάλλονται στο κεντρικό μηχαν/κό σύστημα του ΤΕΕ. Το ΤΕΕ, παρότι επαγγελματικός φορέας των μηχανικών και τεχνικός σύμβουλος της κυβέρνησης, υποκατέστησε την διοίκηση. Στη δεύτερη φάση, ένα μικρό ποσοστό των δηλώσεων, προβλέπεται να ελεγχθούν από τις Υ.Δομ. Δεν έχει διευκρινιστεί πως νομιμοποιούνται οι Υ.Δομ. να ανακαλούν βεβαιώσεις που έχει χορηγήσει το ΤΕΕ.

Γενικές διαπιστώσεις από την εφαρμογή των παραπάνω νόμων :

Α. Οι πρώην νομαρχιακές πολεοδομίες υποβαθμίζονται θεσμικά (υπήρχαν στο σύνολο 140 περίπου, στις νομαρχίες, στα επαρχεία και τους δήμους), για να γίνουν 330 στους Καλλικρατικούς Δήμους, με τις ίδιες αρμοδιότητες, χωρίς ιεράρχηση.

Β. Η κατανομή των καθηκόντων μεταξύ των ιδιωτών μηχανικών και των μηχανικών των Υ.Δομ. καθίσταται άνιση. Τα εύκολα στους ιδιώτες (υπογραφή μελετών χωρίς έλεγχο, ο έλεγχος των νέων οικοδομών από τους ελεγκτές δόμησης),τα προβληματικά στους υπαλλήλους (έλεγχος συννόμου αδειών δόμησης, έλεγχος υφισταμένων οικοδομών μετά από καταγγελία).

Γ. Η εφαρμογή των διοικητικών διαδικασιών και η ερμηνεία των νόμων, αντί να αποσαφηνιστούν και να απλοποιηθούν, έγιναν συνθετότεροι και περίπλοκοι.

